

HET "SPITAL" AAN DE GAASSTRAAT

Door H.N.J.J. van Wersch.

Enkele weken geleden kwam ons bestuurslid Piet Janssen bij me met een e-mail, ontvangen van dhr. J. Kierkels uit Klimmen.

Deze heer Kierkels mailde het volgende naar de website van onze heemkundevereniging: "Mijn opa woonde in 1914 op het adres "in de Gaas" in Simpelveld. In de huurakte wordt het huis, dat hij bewoonde het: "het ziekenhuisje" genoemd. Ik ben benieuwd naar de achtergrond van dit ziekenhuisje, naar de juiste ligging, of het gebouw er nog staat en er nog foto's uit het begin van de vorige eeuw van bestaan.

Wellicht kunt u mij met het beantwoorden van deze vragen iets verder helpen.

Bij voorbaat hartelijk dank,

Jo Kierkels"

Een week later mailde hij:

"Het ziekenhuisje lag op het perceel Sectie C nr. 1071. Verdere kadastrale gegevens zijn er niet omdat het perceel verdeeld of in een ander perceel opgenomen is. Het adres was: Gaasterweg Wijk B nr. 2."

De vraag van Piet was: "Weet u hier meer van en kunt u deze puzzel oplossen? Of weet u iemand anders die er iets van weet?" En hij suggereerde tevens er een verhaal in "De Bongard" aan te wijden.

Voordat ik op die vraag antwoord kan geven, moet ik eerst iets vertellen over de spoorlijn in Simpelveld.

Zoals u wellicht weet, kwam in 1853 de spoorlijn Maastricht - Simpelveld - Aken gereed. Het was de tweede spoorlijn van ons land en de eerste internationale spoorlijn van Nederland.

Tegenwoordig worden de Oude en de Nieuwe Gaasstraat van elkaar gescheiden door het spoortalud. Vóór 1853 was dat echter niet het geval en liep de weg van de huidige Nieuwe Gaasstraat door tot vooraan in de huidige Oude Gaasstraat.

Bij de aanleg van de spoorlijn kwam er een viaduct om voetgangers doorgang te verlenen.

De huidige Stationsstraat werd in die tijd ook aangelegd, maar enkel het stuk vanaf de Nieuwe Gaasstraat tot aan de Sint Nicolaasberg. Het gedeelte van de huidige Stationsstraat naar het Oranjeplein was destijds een soort voetpad.

Nu komen we aan de beantwoording van de vraag van dhr. Kierkels toe.

Bij de aanleg van een spoorlijn werd ook rekening gehouden met de mogelijkheid van calamiteiten, ongelukken, mensen die besmettelijke ziektes hadden etc. en daarom was het een verplichting om bij een grenshalteplaats treinreizigers, die gezondheidsproblemen hadden te kunnen opvangen en eventueel in quarantaine te houden. Dus moest een kamer in een huis voor dat doel in gereedheid worden gehouden of beschikbaar zijn.

De spoorwegen lieten in Simpelveld een huis bouwen dat voor een deel voor dat doel beschikbaar zou zijn en dat werd "het Spital" zoals het in de volksmond ging heten.

Het huis stond in de huidige Stationsstraat zo'n 20 meter van de huidige splitsing Nieuwe Gaasstraat-Stationsstraat ter hoogte waar nu huisnummer 12 staat, aan het bovengenoemde voetpad.

In dat huis woonden spoorwegmensen, zoals waarschijnlijk de voorouders van dhr. Kierkels.

Als kind kan ik me het huis nog goed herinneren. Maar toen woonde er de familie Houben in, vader en moeder met hun talrijk kroost.

Bij de aanleg van het miljoenenlijntje ±1930 is het huis afgebroken. Helaas heb ik er geen foto's van. Misschien dat de nazaten van de familie Houben wel over een foto of tekening beschikken.

Ter geruststelling kan ik u vertellen, dat zover ik weet, het "Spital" nooit als zodanig gefunctioneerd heeft.

Naar aanleiding van dit verhaal voorzag dhr. Kierkels ons nog van de volgende informatie en een kopie van het huurcontract van zijn grootvader, waarvoor onze hartelijke dank.

Het huis werd in de periode 1900 - 1925 bewoond door de volgende personen of gezinnen:

J.A. Hellenbrand (metselaar)
van 26-3-1899 - 24-12-1907
J. Peters (wisselwachter)
van 24-12-1907 - 1-1-1913
P. Kierkels (wegwerker)
van 1-1-1913 - 15-12-1919
O. van der Zee (ambtenaar Staatsmijnen)
van 15-12-1919 - 15-3-1920
L.J. Loomans (metselaar)
van 15-3-1920 - 1-10-1922
M.J. Houben (schrijnwerker)
van 1-10-1922 - t/m 1925

Onderhondrecht verhuur van het ziekenhuisje met den daarbij gelegen tuin.

Het Gemeentebestuur van Simpelveld, handelend ter uitvoering van het besluit van den Raad der gemeente van den 17^{den} December 1912 verklaart bij deze te verhuuren aan den Lubert Heerhels, van beroep wegwerker woonende te Simpelveld, die verklaart in huur aan te nemen:

Een huis, bestaande uit drie kamers met een gedeelte tuin, gelegen in de Oost, onder de gemeente Simpelveld, Kadestraat bekend als lotie P. no 1071, ter grootte van vijf aan vijftien centiares, den huurder bekend en welks onder de volgende voorwaarden:

1: De huur is aangegaan voor den tijd van zes jaren te beginnen met den Januari aansluitende aan de eindigen den eersten Januari negentienhonderd negentien onder afzegging. De huurder heeft evenwel het recht doch alleen bij verplaatsing naar elders, de huur te oopen eindigen, mits afzegging daerom drie maanden te voren.

2: De maandelijke huurprijs betaalt de huurder te voldoen na afloop van iedere maand, ten kantore van den gemeenteontvanger.

3: Indien in het gebouwd, dat leent het ziekenhuisje moet dienen, een of meer zieken moeten worden opgenomen, is de huurder verplicht, een kamer daarvoor beschikbaar te stellen, onmiddellijk wanneer dat door het gemeentebestuur wordt gevorderd. De huurder is even gehouden voor het onderhoud van die zieken zorg te dragen, mits, mits daarvan een vergoeding van de gemeente ontvangende.

4: Bij niet betaling van den maandelijkschen huurprijs is het gemeentebestuur gerechtigd deze huurovereenkomst te ontbinden.

5: Wanneer van wege de regering gelast wordt, dat de woning voor den spachtter gereinigd moet worden, is deze verplicht daarvan gevolg te geven, zonder van het Gemeentebestuur enige vergoeding te kunnen vorderen.

Opgemaakt en geleest den zeven en twintigsten December negentienhonderd en twaalf.